

AANVULLEND VLEERMUISONDERZOEK

DENNENKAMP 1B

TE GROESBEEK

Ecologie

Rapportage aanvullend vleermuisonderzoek

Dennenkamp 1b te Groesbeek

Opdrachtgever	Schiphorst Bemiddeling & Advies Beukenlaan 18 7223 BK Baak
Rapportnummer	4680.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	15 oktober 2018
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	ing. R.J. Stoffer
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	7
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	8
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	9

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Schiphorst Bemiddeling & Advies opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend vleermuisonderzoek aan de Dennenkamp 1b te Groesbeek.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in juli 2017 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 4680.001).

Uit de quickscan is gebleken dat om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er ten aanzien van vleermuizen meer informatie benodigd was.

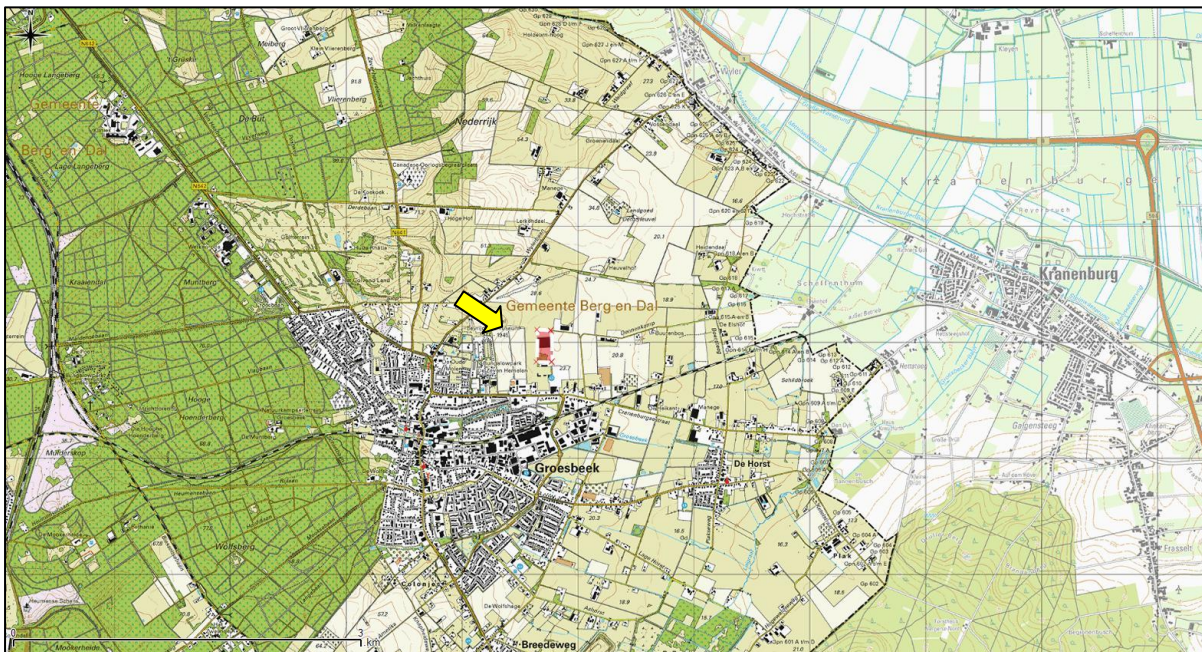
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 4 ha) ligt aan de Dennenkamp 1b, circa 1,2 kilometer ten noordoosten van de kern van Groesbeek. Het perceel, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, is kadastraal bekend als gemeente Groesbeek, sectie O, nummer 161. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 46 W (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 193.679$, $Y = 421.956$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie is bebouwd met een voormalig legkippenbedrijf, welke in de huidige situatie niet meer als zodanig in gebruik is. Direct ten noorden van de bebouwing is een grasveld gelegen met een watergang, welke grotendeels is begroeid met vegetatie. Het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie betreft een intensief beheerd grasland met ook hier een watergang. De onderzoekslocatie wordt volledig omrasterd middels een hek. Aan de zuidoostelijke perceelgrens bevindt zich een bomenrij bestaande uit eikenbomen. De zuidwestelijke perceelgrens wordt gekenmerkt door een bosschage met onder andere berk. Ten westen, noorden en oosten van de onderzoekslocatie bevinden zich agrarische percelen met ten zuiden enkele sportvelden behorende tot Voetbalvereniging Achilles '29.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Noordkant onderzoekslocatie

Figuur 4. Oostkant onderzoekslocatie

Figuur 5. Westkant onderzoekslocatie

Figuur 6. Intensief beheerd grasland onderzoekslocatie (zuidelijk deel)

Figuur 7. Bomenrij op zuidoostelijk deel onderzoekslocatie

Figuur 8. Grasveld op noordelijk deel onderzoekslocatie met watergang (links).

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de huidige functie van het projectgebied, namelijk agrarisch bedrijf, te veranderen naar een zuivelfabriek.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Algemene broedvogels

De bebouwing/beplanting op de onderzoekslocatie kan nestgelegenheid bieden voor broedvogelsoorten als witte kwikstaart, merel en houtduif. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen door werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen (zie hoofdstuk 6).

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. De bomen op de onderzoekslocatie vormen potentieel geschikt nestgelegenheid voor zwarte kraai of ekster. Ook is de huiszwaluw waargenomen. Deze soorten komen echter in de omgeving veelvuldig voor, waardoor er geen specifieke ecologische reden is waarom ze speciale bescherming zouden genieten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen door werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen.

Vleermuizen

Op basis van de onderhavige quickscan flora en fauna dient voor uitvoering van de plannen middels aanvullend onderzoek meer duidelijkheid te worden verkregen omtrent de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

De bebouwing op de onderzoekslocatie is potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de ruimte langs de dakranden die toegang geeft tot het pand. Verder zijn er inpandig, verspreid over de vloer, vlindervleugels aangetroffen die mogelijk door grootoorvleermuizen zijn achtergelaten. De bebouwing is daarnaast potentieel geschikt als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis. Deze genoemde vleermuissoorten kunnen de bebouwing mogelijk gebruiken als zomer-, kraam-, paar- en als (milde) winterverblijfplaats. Bij verbouwing van het bestaande gebouw kan daarom sprake zijn van verstoring en vernietiging ten aanzien van een vaste rust- en verblijfplaats van desbetreffende soorten.

Steenmarter

De steenmarter leeft solitair en zowel het mannetje als het vrouwtje heeft een eigen territorium. Een steenmarter kan binnen zijn leefgebied meerdere schuilplaatsen hebben, die niet allemaal even frequent gebruikt worden. Schuilplaatsen kunnen zeer uiteenlopend zijn en kunnen zolders, kruipruimtes, spouwmuren en plekken onder de dakbedekking zijn, maar ook boomholtes takkenhopen en dichte struwelen komen in aanmerking. Steenmarters kunnen al door openingen van 5 á 6 cm kruipen om bij hun schuilplaats te komen (Zoogdiervereniging, 2017). Tijdens de inpandige inspectie in het voormalig legkippenbedrijf op de onderzoekslocatie zijn sporen, waaronder uitwerpselen en prooi-resten van de steenmarter gevonden. Bij herinrichting van de betreffende bebouwing kan sprake zijn van verstoring en vernietiging ten aanzien van een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter. Door te werken middels een goedgekeurde gedragscode (Gedragscode Stadswerk Ruimtelijke Ontwikkeling, 2011) zijn overtredingen ten aanzien van de steenmarter te voorkomen.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn langs de westelijke perceelgrens loopsporen aangetroffen van de das en ruimtes onder het hek door wat duidt op het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. In de bosschage langs de zuidwestelijke begrenzing van de onderzoekslocatie is tevens een dassenburcht waargenomen op circa 100

meter afstand van de bebouwing. Gezien de aanwezigheid van een groot oppervlak aan optimaal foerageergebied in de directe omgeving van de onderzoekslocatie in de vorm van weilanden, maïsvelden en akkerland is het redelijkerwijs uitgesloten dat er sprake is van essentieel foerageergebied op de onderzoekslocatie. Wel kan het terrein gebruikt worden als looproute richting het foerageergebied. Negatieve effecten ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep kan voorkomen worden middels landschappelijke inpassing.

Alpenwatersalamander

De streng beschermde Alpenwatersalamander komt voor in heidegebieden, agrarisch gebied, op ruderaal terreinen en dringt ook door tot in de stad. De onderzoekslocatie biedt potentieel geschikt aquatisch habitat voor de Alpenwatersalamander in de vorm van de aanwezige afwateringgreppels aan de noord- en zuidzijde van de bebouwing, die voor een groot deel begroeid zijn met vegetatie. Het landhabitat van de Alpenwatersalamander bestaat voornamelijk uit ongebruikte graslanden en kleine landschapselementen als heggen en houtwallen. Akkers en intensief beheerd grasland worden gemedend. De bosschages aan de zuidwestelijke perceelgrens van de onderzoekslocatie zijn potentieel geschikt als landhabitat voor de Alpenwatersalamander. De opdrachtgever heeft aangegeven dat de bosschages naar verwachting behouden zullen blijven, maar dat de reeds aanwezige afwateringgreppels verwijderd worden en op een ander deel van de onderzoekslocatie opnieuw worden gerealiseerd. Bij verwijdering van genoemde afwateringgreppels kan sprake zijn van mogelijke verstoring en vernietiging ten aanzien van een voortplantingshabitat van de Alpenwatersalamander. Door te werken middels een goedgekeurde gedragscode (Gedragscode Stadswerk Ruimtelijke Ontwikkeling, 2011) zijn overtredingen ten aanzien van de Alpenwatersalamander te voorkomen.

Algemene amfibieën en grondgebonden zoogdieren

De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor algemene amfibieën en kleine zoogdieren als egel, diverse muissoorten, gewone pad of bruine kikker die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden kunnen dieren gewond raken of worden gedood. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van winterrust plaats te vinden. aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

Overige soortgroepen

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode augustus/september 2017 en half april tot half juli 2018 in totaal vier veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zullen in de avonduren en/of ochtenduren worden uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomer-, kraam- en paar-/baltsverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Het vleermuisenonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken (mei - september). Gedurende de periode half mei tot en met half juli hebben alle bovengenoemde soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. Vanaf eind juli vallen de kraamkolonies uiteen, verspreiden de vrouwtjes zich en gaan op zoek naar het gezelschap van baltsende mannetjes. Naast zomer- en kraamverblijfplaats is het aanvullende onderzoek ook gericht op de functie paarverblijfplaats.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken in de periode half augustus-september is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode half augustus - september produceren mannetjes vleermuizen de meeste sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens het onderzoek was de temperatuur tussen de 12 °C en 20 °C in de avond en 8 °C in de ochtend. De weersomstandigheden voldeden hierbij aan de protocollaire eisen voor vleermuizen onderzoek: temperatuur niet lager dan 12 °C in de avond en 7 °C in de ochtendronde, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

soortgroep		2017		2018				
		augustus	september	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-	2x avond	-	1 x avond* en 1x ochtend			
	datum		24 augustus (avond) en 21 september (avond)		11 juni (avond) en 3 juli (ochtend)			
	functie		paarverblijfplaats		zomer- en kraamverblijfplaats			

* Het veldwerk is door twee personen uitgevoerd.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn er invliegende, uitvliegende, zwermende of gevel grijpende vleermuizen waargenomen rondom het gebouw op de onderzoekslocatie. Tevens zijn geen baltsende vleermuizen op de onderzoekslocatie zelf waargenomen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de bebouwing op de onderzoekslocatie geen functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor een vleermuizensoort. Doordat er geen aanwijzingen zijn gevonden dat de betreffende bebouwing in gebruik is als vaste rust- en verblijfplaats tijdens zowel de zomer-, kraam- als paarperiode, kan tevens worden aangenomen dat de bebouwing geen functie heeft als milde winterverblijfplaats.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Door eventuele herinrichting van de onderzoekslocatie worden door de onderlinge afstand tot mogelijke verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie geen potentieel belangrijke aanvliegroutes aangetast en zal er geen verstoring plaatsvinden van een eventueel in de omgeving gelegen verblijfplaats.

Foeragerende vleermuizen

Gedurende het onderzoek zijn in totaal vier gewone dwergvleermuizen langdurig waargenomen, vliegend over het veld ten noorden en rondom het betreffende pand. Tevens is eenmaal een laatvlieger foeragerend waargenomen rondom het pand. Aangezien het echter een enkele vleermuis betreft en er voldoende alternatieve foerageermogelijkheden in de omgeving aanwezig zijn, kan uitgesloten worden dat er sprake is van het verloren gaan van essentieel foerageergebied.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Tijdens de uitgevoerde rondes is eenmaal een rosse vleermuis overvliegend ten noorden van het pand waargenomen en een enkele gewone dwergvleermuis, komend vanuit de woonwijk ten westen van de onderzoekslocatie richting het oosten van de onderzoekslocatie. Deze vleermuizen volgden geen vast patroon en kunnen bovendien in de toekomstige situatie blijven vliegen. Er is dan ook geen sprake van het verloren gaan van een essentiële vliegroute.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten binnen de Wet natuurbescherming een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen

In de bebouwing op de onderzoekslocatie is geen vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen vastgesteld. Daarnaast is geen essentieel foerageergebied en/of een vaste vliegroute voor vleermuizen op de onderzoekslocatie aanwezig. Bij de voorgenomen werkzaamheden worden dan ook geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen is bij de voorgenomen herontwikkeling ter plaatse niet aan de orde.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Schiphorst Bemiddeling & Advies een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd aan de Dennenkamp 1b te Groesbeek.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Op basis van het aanvullend ecologisch onderzoek is beoordeeld of bij de voorgenomen ontwikkeling sprake zal zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen.

Ten aanzien van vleermuizen geldt dat geen vaste rust- en verblijfplaatsen in de bebouwing zijn vastgesteld. Verstoring en overtreding van de Wet natuurbescherming is dan ook niet aan de orde.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

